

VERMOGENSFONDSEN KUNNEN INTERESSANTE FINANCIERINGSPARTNERS ZIJN

Een fonds aan uw innovatieve zijde

Financiering door derden blijft noodzakelijk voor de meeste non-profitorganisaties. Heeft u wel eens gedacht aan het benaderen van een vermogensfonds om uw missie te ondersteunen? Dit kan een interessante optie zijn, nu de overheid zich terugtrekt. Vermogensfondsen hanteren namelijk hun eigen regels, wat in uw voordeel kan werken. Hoe pakt u de benadering van een vermogensfonds nu precies aan?

Volgens de Vereniging van Fondsen in Nederland (FIN) is een vermogensfonds een onafhankelijke non-profitorganisatie met eigen vermogen of een structurele inkomstenbron, waarmee het projecten, organisaties en individuen steunt ten behoeve van het algemeen nut. Vergelijken met particulieren ondersteunen vermogensfondsen initiatieven met grotere bedragen en benaderen zij 'geven' professioneel. In vergelijking met de overheid nemen vermogensfondsen hun beslissingen autonoom. En vergeleken met bedrijven kunnen vermogensfondsen het zich veroorloven om

controversiële en innovatieve zaken te ondersteunen: zaken die zich nog niet hebben bewezen en experimenteel zijn. Fondsen hoeven zich bovendien minder zorgen te maken om hun reputatie en al helemaal niet om financieel rendement.

Experiment

Vermogensfondsen zijn een geschikt alternatief als uw organisatie niet genoeg inkomsten kan verwerven uit traditionele bronnen, zoals de overheid, bedrijven en donateurs. Ze kunnen bovendien kritisch zijn ten opzichte van het bestaande

overheidsbeleid en wat gangbaar is, omdat zij los staan van de (financiering en doelstellingen van de) overheid. Dit komt voort uit de manier waarop zij hun vermogen hebben gekregen: dat is meestal afkomstig van een familie of bedrijf, soms al van enkele eeuwen geleden. Daarnaast kunnen vermogensfondsen makkelijk innovatie en experimenten stimuleren en flexibel inspringen op onverwachte kansen of urgente maatschappelijke vraagstukken. De lijnen zijn vaak kort, waardoor vermogensfondsen snel beslissingen kunnen nemen.

Autonomie

De autonomie van een vermogensfonds kenmerkt zich door een aantal punten:

1. Financiële onafhankelijkheid

Vermogensfondsen hoeven geen verantwoording af te leggen aan een achterban die hen financiert, zoals fondsenwervende organisaties aan hun donateurs of de overheid aan haar belastingbetalers.

2. Juridische en organisatorische onafhankelijkheid

Vermogensfondsen zijn autonoom en daarom in staat om bepaalde zogenoemde minderheden te ondersteunen, zoals onderzoek naar zeldzame ziektes of hulp voor zwerfjongeren.

3. Langetermijndenken

Vermogensfondsen kunnen de beslissing nemen om projecten op de lange termijn te ondersteunen, omdat er geen achterban is die om kortetermijnresultaten

Welke vermogensfondsen bestaan er allemaal?

Hoeveel vermogensfondsen Nederland precies telt, is onduidelijk. Het ANBI-register van de Belastingdienst kent er een kleine 1.700, het FondsenBoek kent er ruim 700, terwijl 'De Dikke Blauwe' (de Filanthropium Jaargids 2014-2015) uitgaat van ruim 2.000 vermogensfondsen. Kijk ook eens op verenigingvanfondsen.nl

voor informatie. Naast de vele nog steeds traditioneel werkende 'geeffondsen', die een kleine aanvullende bijdrage geven aan een project, zijn er (nieuwe) vermogensfondsen die projecten bijna helemaal en langdurig financieren en zich daarbij expliciet richten op maatschappelijke verandering binnen hun eigen doelstelling.

vraagt. Denk hierbij aan de ondersteuning van wetenschappelijk onderzoek of langdurige ondersteuning van een maatschappelijk veranderingsproces.

4. Grotere risico's nemen

Vermogensfondsen kunnen grotere risico's nemen, omdat een eventueel mislukt project niet direct ten koste gaat van andere organisaties of belanghebbenden. Er breekt ook geen groot ruimoer uit in de media als er een project mislukt, laat staan dat er Kamervragen worden gesteld. Dit betekent dat vermogensfondsen een risicodragende rol kunnen spelen en dat u door hun steun andere partijen over de streep kunt trekken om uw organisatie te steunen.

Criteria

Hoewel elk vermogensfonds er anders mee omgaat, zijn er wel een paar criteria waar (met name de grotere) vermogensfondsen naar kijken bij de keuze om een organisatie of project te steunen, bijvoorbeeld:

- **Maatschappelijke verandering realiseren.** Als organisatie moet u duidelijke doelstellingen hebben en kunnen aantonen dat u echte maatschappelijke verandering realiseert.
- **Efficiënt werken.** U moet met planningen en rapportages kunnen aantonen dat u uw activiteiten op een financieel verantwoordelijke manier uitvoert.
- **Het verschil maken.** Laat zien dat de bijdrage van het vermogensfonds iets mogelijk maakt wat anders niet mogelijk zou zijn geweest. Een fonds stelt een doorslaggevende rol namelijk op prijs.
- **Innovatief en vernieuwend zijn.** Vermogensfondsen kunnen het interessant vinden betrokken te raken bij baanbrekende initiatieven, die ook een experimenteel karakter mogen hebben.
- **Kunnen opschalen.** Onderbouw dat het mogelijk is om uw project op grotere schaal na te bootsen. Hier vragen fondsen vaak naar.
- **Op eigen benen kunnen staan.** Uw project moet zich na verloop van tijd zelf kunnen bedruipen, want fondsen zien hun betrokkenheid niet als definitief.

- **Bereid zijn tot samenwerken.** Vermogensfondsen houden zich vaak bezig met grootschalige verandering en willen dan ook actief met u samenwerken en kennis hierover uitwisselen door bijvoorbeeld experts aan u ter beschikking te stellen.
- **Willen leren.** Vooral de professioneel werkende vermogensfondsen zijn bereid in onderzoek te investeren.

Aanvraag

Net zoals bij een subsidieverzoek voor een gemeente of het Rijk, moet u bij een vermogensfonds aankomen met een goed voorbereid plan als u een bijdrage aanvraagt. Allereerst moet u zich hiervoor verdiepen in de doelstelling van het fonds en onderzoeken welke andere projecten en organisaties door het fonds worden ondersteund. Daarna zoekt u uit welke doelstellingen en richtlijnen het fonds hanteert. Die kunt u meestal gewoon terugvinden op de website van het betref-

“ Uw project moet passen bij de doelen van het fonds ”

fende vermogensfonds. Vraag ook gerust bij het fonds om voorbeelden van succesvolle aanvragen en ga eens praten met medewerkers van het fonds en andere aanvragers ter inspiratie. Let er verder op dat u in uw aanvraag dicht bij de woorden blijft die het fonds zelf gebruikt in bijvoorbeeld zijn missie en doelstellingen.

Voorstel

Uiteindelijk is uw voorstel kort en zakelijk, goed leesbaar en bevat het relevante bijlagen. Denk er ook aan dat u laat zien hoe uw project samenhangt met andere projecten en het beleid van andere organisaties die het fonds heeft gesteund en zorg daarbij voor meetbare uitkomsten. Overdrijf niet, anders zit u straks vast aan onmogelijke ambities. Tot slot geeft u aan

Waardevolle partner bij langetermijnprojecten

Als uw organisatie sterk afhankelijk is van subsidies, kunt u zich mogelijk gedwongen voelen om mee te bewegen met de prioriteiten van de overheid in plaats van dat u uw eigen weg volgt. Omdat vermogensfondsen het zich kunnen veroorloven om zich hieraan te onttrekken, kan zo'n fonds een zeer waardevolle partner zijn in uw langetermijnstrategie om zelfstandig een maatschappelijk vraagstuk aan te pakken. Shaerpa, De Verre Bergen en Start zijn een paar voorbeelden van zulke fondsen.

dat u het fonds op de hoogte houdt van uw project. In de voorwaarden staat vaak op welke manier u dat moet doen. Houd er rekening mee dat (traditionele) fondsen, die een klein deel financieren van een groot project, graag meedoen als er veel andere fondsen al 'ja' hebben gezegd. In dat geval voldoet een algemene aanvraag. Maar benadert u een vermogensfonds dat meer op innovatie is gericht, voor een grotere bijdrage, dan zal zo'n fonds juist meer exclusiviteit verwachten en een op maat geschreven voorstel.

Innovatie

Het kan dus zinvol zijn om vermogensfondsen te benaderen als u zich bezighoudt met innovatie. U moet dit wel anders aanpakken dan bij de overheid of kleine particulieren. Zo zijn fondsen vergeleken met de overheid minder gevoelig voor politieke druk en vergeleken met kleine particulieren werkt een beroep op emotie veel minder goed. Het kan bovendien lastig zijn als u een afwijzing krijgt, want een vermogensfonds is helemaal vrij in zijn besluit u te financieren en er is dan geen gemeenteraad of rechter om naartoe te gaan. Gelukkig zijn er veel meer vermogensfondsen dan overheden!

Prof. dr. Lucas Meijs, bijzonder hoogleraar strategische philanthropy aan RSM, e-mail: lmeijs@rsm.nl en Michiel C. de Wilde MBA